

NECESSITAT, PROJECTE, CONSTRUCCIÓ I PRIMERA FORNADA DE LA GUARDERIA INFANTIL D'ALTAFULLA

*(Per al pare, In memoriam,
ja que diuen que va ser "cosa seva").*

1. NECESSITAT DE LA GUARDERIA

"Al iniciarse el curso —llegim a l'acta redactada pel llavors secretari Sr. Castaños— no fueron admitidos en las clases los niños ni niñas de 3 a 6 años de edad en la forma que en años anteriores, por lo que ante tal situación solicitaron los padres una reunión en este Ayuntamiento para entre unos y otros ver la forma mejor de solucionar el asunto". Així que havia de néixer la guarderia per escolaritzar els infants de l'ara preescolar, els quals quedaven exclosos de la nova ensenyança obligatòria que s'implantava aquell setembre de 1973.

L'edat dels escolars ja no depenia de la voluntat —o del multiplicador/nombre d'alumnes de les "permanencias"— sinó del rígid i innovador principi de la Ley General de Educación: "educación obligatoria y gratuita de los seis a los catorce años".

L'abast exacte del nou problema escolar per a l'Ajuntament d'Altafulla concretava que "hecha una relación resulta residen en la localidad 36 niños y niñas con edades de 3 a 6 años".

Se'l solucionava pel recurs amb tradicional prestigi entre els súbdits que no han estat mai ciutadans de l'Estat del Benestar: "la casi totalidad de los padres que asistieron a tal reunión acordaron contribuir a los gastos de sostenimiento de un local y al pago del sueldo de la persona encargada de la Guardería".

La precisa responsabilitat de l'Ajuntament de 1973 era "habilitar un local". Això com un "lapsus" del primer paràgraf —fidel reflex d'una de les

posicions en el joc de la corda municipal—. Efectivament, als finals de l'acord consta que "con la máxima urgencia que el caso requiere, se encargue un proyecto para construir el local necesario en el solar de las Escuelas Nacionales". El Regidor de Cultura els havia fet passar de la ratlla; ben endins del seu costat i sense tramps ni estrabades.

Ideada la guarderia com a una instal·lació somniada, la plasmaria als plànols l'aparellador Albert Clarasó. I "pondrían manos a la obra" els habituals paletes contractats per l'Ajuntament d'aleshores: "sea realizada la obra por administración ya que la urgencia del asunto no aconseja esperar los trámites ordinarios para la subhasta de las obras o concurso". Oi que l'encertaren?

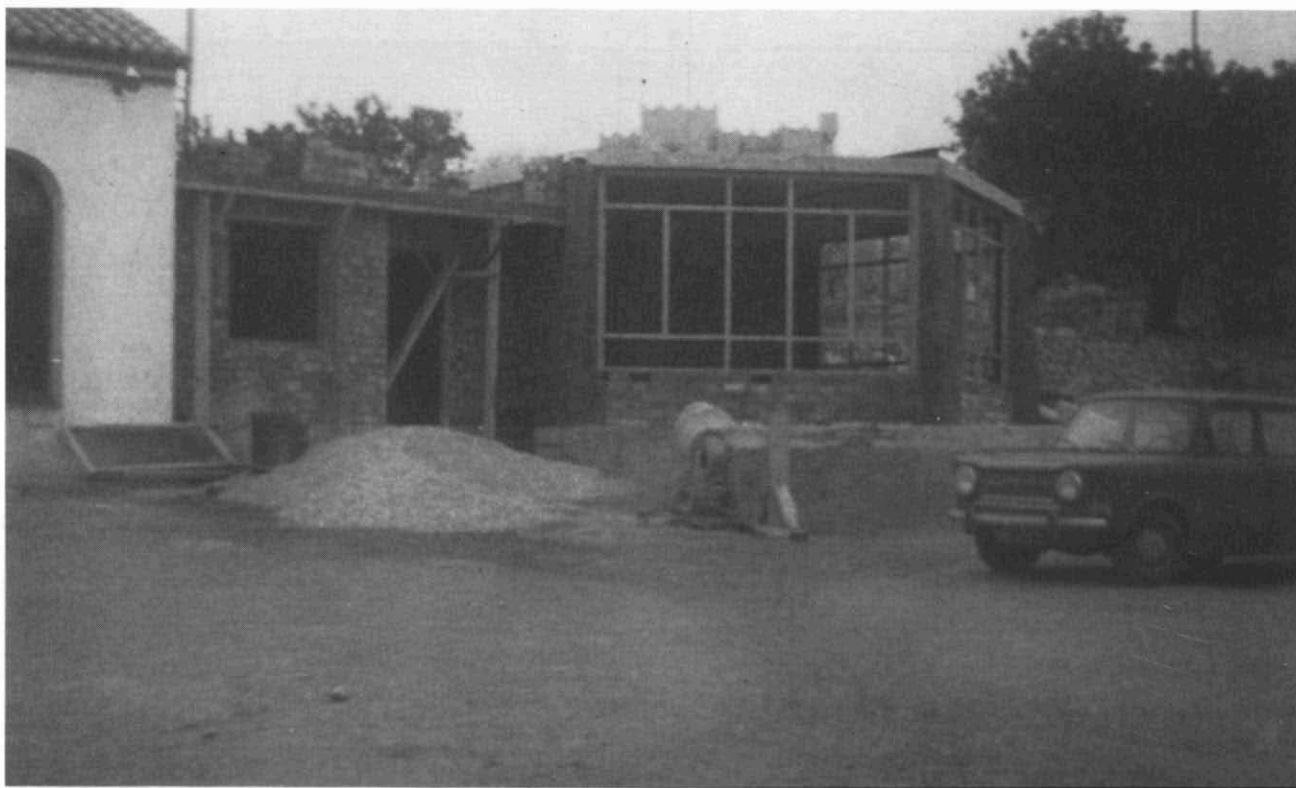
Construir vol dir finançar, "pagando el importe con cargo al crédito ampliable que se tiene para obras en general". D'aquesta manera tot el conjunt arquitectònic escolar de les Teresa Manero i la guarderia s'ha de reconèixer a la cessió de terrenys del filantròpic Erasme d'Ymbert i als respectius ajuntaments; en la guarderia, però, no calgueren treballs d'aportació voluntària i gratuïta personals —ja hauria semblat projecte de Mn. Francesc Castellà i Manresa...—.

2. PROJECTE DE LA GUARDERIA

Vet aquí que, en la sessió que fecundà la guarderia, el primer punt de l'ordre del dia acceptava la dimissió "debido al régimen de incompatibilidades profesionales establecido por el Colegio de Arquitectos de Cataluña y Baleares" de l'arquitecte municipal, aleshores J.M. Monravà López. Per la qual cosa el tècnic del projecte de la guarderia —i il·lusionadíssim perquè debutava en una idea/somni d'envergadura municipal— fou l'aparellador inspector d'obres Albert Clarasó i Segarra, designat des de l'abril del 72, quan l'Expansió al Clos i Sant Antoni —suposem—.

La "memoria descriptiva" del "Plano aula destinada a parvulario anexa a la Escuela de Enseñanza General Básica, emplazada en la calle Tamarit esquina con calle Escuelas s/n de Altafulla (Tarragona)". Llegida, s'hi escolta la veu de fruïció professional de l'aparellador Clarasó. Els capítols 3 i 4 del projecte demostren que la guarderia era nineta dels ulls dels qui en foren responsables —l'un professional, l'altre polític—.

Se'n detalla la "decoración exterior"... "acabado a base de pintura tipo Revetong o similar. Vierteaguas de cerámica vidriada con goterón y remate paredes con resilla Vendrell. Escaleras porche de piedra caliza abujardada".

Primavera del 74: la fàbrica de l'edifici de la guarderia boi acabada. Al fons els merlets del Castell, a l'esquerra les Teresa Manero

El conjunt de bon gust naturalment havia de donar plenament el to a la “decoració interior” —l’estança per als nens i nenes de la guarderia—: “En el aula, zócalo de Fòrmica cortada a bisel, pegada sobre tablero de Okime 5 mm.; pavimento tipo “Pirelli” o similar. El resto de paramentos con enlucido de yeso y pintura al plástico o a base de papel pintado en paramentos verticales. Encherado con película especial sobre el yeso y enmarcado de madera barnizada. Toda la carpintería será de madera “Flandes” o calidad similar. Vidrio doble o impreso tipo “Clarglás” en puertas vidrieras y ventanas aseos”. Somniada, imaginada i concretada gaudint-ne de l’albir de l’obra ben feta —l’estil més profitós de transcendència.

3. LA CONSTRUCCIÓN DE LA GUARDERIA

D’aquesta nineta dels ulls, que a hores d’ara ja és una mica rònega i reclama que li rentin la cara de pintura, l’aparellador Clarasó en guarda el seguit de seqüències fotogràfiques que amb traça es succeeixen com a pel·lícula de la construcció de la guarderia. Les fotografies d’en Clarasó són amb l’ajut dels evidents peus verbals escrits el testimoni de la dinàmica de marcar els fonaments fins a l’olor de pintat. Fins i tot els germans Serrano i el Martí de Ca la Cristina hi són retratats perquè no calgui buscar les factures i aclarir que els uns foren els paletes de la guarderia i pare i fill —el Vadó— els perforadors per a la bona fonamentació de la planta.

El llistat sencer de la resta d’autònoms contractats per l’Ajuntament per a la construcció de la guarderia, i secundàriament la lògica classificació dels capítols de la inversió municipal ets a punt de llegir-lo, i sàpigues que mercès al detallisme del Sr. Castaños en fer constar la finalitat de la factura el pagament de la qual aprovava el Ple doncs... amb el seguiment de les actes, sense el morbo de les factures, te l’ofereixo:

Paletes Hnos. Serrano	382.978
Compressors Gatell	36.115
Projecte de l’aparellador	14.150
Fuster Cisco Magrinyà	98.528
(sòcol de fòrmica)	29.958
Lampisteria Llorenç Balaguer	53.344
Electricidad Germán	52.162
Cerralleria Jordi Calvet/reixes	8.428
Vidrieres	13.995
Persianes	15.949
Inversió immobiliària	705.661

Inauguració oficial, el dimarts de Pasqua de 1975. El governador civil Aigé Pascual escolta les explicacions del Cisco (Blanc Ribé), l'impulsor polític de la guarderia. Al centre, el regidor Antoni Espina i l'alcalde Joan Pijoan. A l'esquerra, Fernández Mesa i el regidor Víctor Elies. Al fons, entrant a l'aula, l'ex-alcalde Jaume Vidal

Les dates dels pagaments segurament ens permeten d'acotar-ne la temporada de construcció: la primera factura és de mitjans de febrer del 74, per als constructors; i també l'última, de finals de setembre. Però tant el sòcol de l'estança/aula, com el nomenament oficial de la Maria del Carme Carrasco, són de maig del 74; data en què el pare segur que estigué pletòric de satisfacció, com la que demostra donant explicacions sobre els plànols al mateix governador Aigé Pascual.

4. ELS PRIMERS NENS I NENES DE LA MARIA DEL CARME CARRASCO

L'octubre del 74 la guarderia ja és ofrena municipal per als nens i nenes de tres a cinc anys d'Altafulla. Cal escollir "ofrena" per "oferta" o "obertura" perquè el mobiliari i material escolars certament foren considerats com els detalls més transcendents: dugueren, quan la temporada ja estava feta, a Barcelona i a Martorell a l'ex i al nou Regidors de Cultura —des del 3 de febrer, Josep Coscojuela (i Llonc)—. Hi anaven ben guiats: un dels clients del Sant Martí, d'hostal a Altafulla les vacances i els caps de setmana, vet aquí que no era d'altra que la "Directora de la Guarderia Infantil Ing. Camilo Olivetti". Dolors Guixà Codorniu de bon segur que els acomboïà, tant a la casa especialitzada en mobles de tub per a la mainada escolaritzada —la "Oasis" de Martorell—, com... a la llavors naixent —i avui oligopoli del material escolar— Cooperativa Abacus, instal·lada en un modest principal al cèntric carrer París. El 25 de setembre l'Ajuntament d'Altafulla —constant-hi nominalment "Francisco Blanch Ribé"— adquiria el "Título de Aportación a Capital Retenido" núm. 000451 com a soci 812 i hi triava i comprava el primer material didàctic per a la Guarderia: 12 col·leccions de "A poc a poc" —contes—; 6 papers arrugats, 90 xarols, 36 cartulines, 100 pinzells pega, fins a una grossa de llapissos, 13 joviplast i tots els llibres de guia per a la responsable didàctica, la Maïa del Carme Carrasco (i Ballester) —que durant els sis dies d'una setmana de setembre, fent casa al pis a Barcelona de la família de la Magda Duran, s'havia anat ensinistrant i entusiasmant en la feina... lògicament a la guarderia de la Hispano-Olivetti.

Fins a dotze taules amb quaranta cadires oferia l'Ajuntament per 500 ptes. de matrícula i 500 ptes. de mesada. Som a l'onze d'octubre de 1974, data del llistat de la primera fornada de nens i nenes de la guarderia. Llavors tenien l'edat que fa que ara tinguin de divuit a vint anys... aquests són els "històrics de la Guarderia" —tots, ara, majors d'edat—: els més

grandets, nascuts l'any 69: Judit Gatell Ballesté, Maria del Carme Torres Virgili —avui les perruqueres al magnífic local postmodern construït per l'avi i el pare de la Judit; els mateixos que perforaren els fonaments per a l'edificació de la guarderia—; seguim: Jesús Mollón Cavedo, Cristina Macías Álvarez, Francisco López Camacho, Andrés Montil Gutiérrez, Albert Pons i Morlanes, José Manuel Lara Román i Moisés Ramírez Ballesté —quina trepa de simpatiquíssims perillosos, oi: parlem de menuts, és clar—.

Els mitjans, amb quatre anys fets l'any 74 eren: Ester Torres Bricart, Xavier Crespo Pons, Armand Simó Recasens —fill del Víctor Simó, llavors regidor i qui cada dissabte al migdia pujava a visitar el pare l'últim any de vida en malaltia—; seguim: la Glòria Sanz Palla —filla del "Patxet pare", el qui ens salvà en aquell incendi una tarda d'estiu en la Plasticel de la carretera, avui magatzem municipal; el José Marchal Gutiérrez, la Eva García Pijoán, María José Marín Vázquez, Ester Ramírez Ferré, Gerardo Gutiérrez Goyanes, Josep Maria Navarro Rubinat, Susanna Magrinyà Porta —avui secretària del Patronat Municipal de Turisme—, Maria Rosa Ferré García, i Jesús Mongil Araque —el fill de l'Amparo, fins ara l'única dona regidora (i dipositària de comptes) de l'Ajuntament d'Altafulla—.

Els més petits de tots foren: Miguel Ángel Macías Álvarez, Marcos Gil Tejada —el fill del cap d'estació—, l'Antoni Marquès Carreño —el ràpid i intuïtiu porter del C.D. Altafulla, també cridat com a "molt bé, Biurrum!"—, els bessons Raül i Carlos Pijoan i Perona —fills de l'Alcalde i de la Laura—, Adolfo Muñoz Prats, Mònica Serrano Román —filla del Jacinto, el gran dels germans paletes constructors de la guarderia i regidor d'Aigües del 83 al 87—, Ángeles Ortega Navarro, Norbert Llorens Espinosa —el fill gran del llavors fotògraf de la corresponsalia de premsa, i l'últim i primer Rei Blanc de la cavalcada que ha fet ja vint-i-cinc anys—; Antonia Lara Roman —amb el germanet més gran també a la guarderia, fills d'un dels constructors habituals per a les obres de patrimoni municipal—; Ana Isabel Gallego Salas —filla dels llavors encara "mestre nou"—; l'Albert Barceló Giró —amb pare d'Altafulla i mare de la Torre—, i... la més petita de la guarderia: l'Anna Ramírez Ferré —filla del Manolo, jutge, i naturalment treballant a la geladeria familiar a la urbanització del Clos—.

Tota llista és condemnada a una classificació i dades estadístiques. Per això dir que de la primera fornada de la guarderia quinze eren nenes i vint nens. Que el bilingüisme —llavors catorze anys abans que es proclamés com l'única legalitat lingüística— quedava garantit per la llengua familiar catalana de la Maria del Carme i de divuit dels nens i nenes —compte, deu dels quals eren fills de matrimonis mixtes, amb llengua materna—.

Que la distribució horoscòpica de l'aula de la guarderia és matemàticament perfecta: deu focs, cinc terres, deu aires i deu aigües —de debò—.

Les autèntiques xifres de la Guarderia Infantil Municipal d'Altafulla són les de les despeses dels ingressos pagats pels pares. Com cal suposar cap cèntim anà al pagament de la inversió municipal en la construcció de la guarderia; sinó que tota pesseta pagada per cada família es dedicà a la "qualitat pedagògica" de la guarderia: per al sou de la Maria del Carme —deu mil pessetes de mesada— i per a ampliar i renovar material didàctic —fins a 8.000 ptes.— en la factura primera d'Abacus, després comprat per vacances de Nadal 8.637'— i 1.750'— de final de curs—. El mobiliari acabava de fer quadrar les destinacions d'aquelles 192.500 ptes. dels pares dels primers nens i nenes de la guarderia.

Que obra ben feta, administrada per un Patronat, gestionada per la Dora (Soler Maimó), encarregada a la Maria del Carme —avui, ja tota una "mestra titulada" i també mare— es deia una "guarderia"... però demostrava que era una llar d'infants. Com la somnià i veié el pare —dins l'Ajuntament d'Altafulla—.

Francesc Blanc Canyellas